

A Magyar Kémikusok Egyesületének tudományos ismeretterjesztő folyóirata és hivatalos lapja

SZERKESZTŐSÉG:

Felelős szerkesztő: LENTE GÁBOR
KISS TAMÁS örökös th. főszerkesztő
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztőbizottság:

KEGLEVICH GYÖRY,
a szerkesztőbizottság elnöke,
BÁLINT MÁRIA, BUZÁS ILONA,
DOMBRÁDY ZSOLT, FÁBIÁN ISTVÁN,
GREINER ISTVÁN, HANCSÓK JENŐ,
ifj. SZÁNTAY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KISS TAMÁS, MERNYÁK ERZSÉBET,
SKODÁNE FÖLDES RITA,
SZÉPVÖLGYI JÁNOS, TÖMPE PÉTER,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, DOBÓ DORINA,
KEGLEVICH KRISTÓF, KERTI GÁBOR,
NAGY GÁBOR, PAP JÓZSEF SÁNDOR

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: LENTE GÁBOR

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883
Fax: 36-1-201-8056
E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: SZABÓ JÁNOS ZOLTÁN
Nyomdai előkészítés: HORVÁTH IMRE
Nyomás: Europrinting Kft.
Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 11 400 Ft
Egy szám ára: 950 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális és archivált számaink honlapunkon
(mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541
HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)
HU ISSN 1588-1199 (online)
DOI: 10.24364/MKL.2024.01

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

Első újról beköszöntőmet írom, mint a Magyar Kémikusok Egyesületének májusban megválasztott elnöke. A hagyomány szerint, amely alapján felkértek erre, Sarkadi Livia elnökhelyettes tizenkét ilyen beköszöntőt írt. Próbálok felnőni a feladathoz.

Új évet kezdünk, de az „új” az Egyesület életében már májusban, a tisztújító kongresszuson kezdődött. Új az elnök, (szinte) új a főtítok, újak az ő helyettesei, de az Intézőbizottság (IB) legalább fele is kicserélődött (a részleteket lásd a július–augusztusi lapszámban). És ha ez nem lenne elég, 20 év után Androsits Beata ügyvezető igazgatónkól is elköszönünk december 31-én, utódja bemutatása a hírekben olvasható. E helyen is szeretném megköszönni mindkettőjük sokéves áldozatos munkáját:

köszönjük, Livia; köszönjük, Betti! Remélem, nem tűntök el teljesen közülünk! De hogyan is lehet egy egyesülettől teljesen megválni? Természetesen más formában is megköszönjük majd tevékenységüket, erről majd értesülhetnek a tagok, például a lapok hasábjain.

Új év, új vezetőség, ergo új tervek. Az IB szeptemberben nagy lelkesedéssel ült össze. Attekintettük az előző csapat ránk hagyott részletes helyzetelemzését, ami alapján azonnal nekiláttunk a cselekvési terv elkészítéséhez. Először is készülünk egy kérdőívvel, amellyel fel szeretnénk mérni a tagság igényeit: mit várnak az Egyesülettől az egyéni tagok, és mit a jogi tagok? Milyen programokon és tevékenységekben vennének részt szívesen az akadémiai tagjaink, az iparban dolgozók, a tanárok? Mi az, amit kedvelnek az MKE-ben, mi az, amit lehetne jobban csinálni és mibe vágjunk bele közösen? Addig sem akarunk tétlenek lenni, amíg ennek a közvélemény-kutatásnak eredménye lesz, hiszen vannak égető problémák. Meg kell fordítani a kémia népszerűtlenségének trendjét, különös tekintettel az utánpótlás biztosítására: az MKE a kémiában, vegyiparban érdekelt összes hazai szereplőt is bevonó összefogás élére kíván állni. Meg szeretnénk erősíteni az MKE társadalmi szerepvállalását is, valamint a szakmai munka újragondolása révén fellendíteni az Egyesületben folyó közösségi életet. Természetesen nem feledkezünk el társadalmunk talán legegyszerűbb problémájáról, és még erősebben kívánjuk támogatni a kémiatanárokat. A fejleményekről az év során rendszeresen be fogunk számolni a lapokban.

Hogy a beköszöntő eredeti funkciójának is eleget tegyek, szeretném sok szeretettel ajánlani e lapszám cikkeit is. Több szempontból is érdekes olvasmány a Jubileumok és átváltozások című cikk, amelyben interjú olvasható Réffy Balázssal, az Akadémiai Kiadó vezérigazgatójával és Lente Gáborral mint a Reaction Kinetics, Mechanisms and Catalysis folyóirat főszerkesztőjével: azon kívül, hogy sokat megtudhatunk e folyóirat és az Akadémiai Kiadó történetéről, a két riportalany véleményét is megismerhetjük a tudományos kiadás átalakulásáról, az open access térhódításának következményeiről mind a folyóiratok, mind pedig a tudományos könyvek kiadásával kapcsolatban. Kiderül az is, hogy az Akadémiai Kiadó két szempontból is az MKE konkurenciája: konferenciaszervezésben, valamint az új folyóiratok indítása terén. (Ez magyarázatra szorulhat: az MKE a Chemistry Europe konzorcium társtulajdonosaként maga is egy egyre bővülő folyóiratcsaládban érdekelt, erről is lesz szó az év során az MKL-ben.) Szintén érdekes történelmi olvasmány Kovács Lajos cikksorozatának első fejezete Russell Marker életéről és munkásságáról. A Séták a tudomány körül rovatban Szabó Rebeka és Lente Gábor Torinóba kalauzolja el az olvasókat. Próder István Évfordulónaptára nagyszerű felkészülés az évre: megtudhatjuk, mire mikor emlékezünk 2024-ben.

Minden kedves Olvasónknak, akár MKE-tagok, akár nem, sikeres és boldog új évet kívánok!

2024. január

Szalay Péter

Szalay Péter

TARTALOM : VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Címlapunkon:

Kémiai versenyek,
kémiaoktatás
(lásd A hónap hírei
rovatot).

A képen (balról jobbra
a versenyzők
és a kísérők):
Szabó Márton,
Villányi Attila,
Nemeskéri Dániel,
Magyarfalvi Gábor,
Papp Marcell,
Viczián Dániel,
Varga Szilárd

Jubileumok és átváltozások. Beszélgetés Réffy Balázssal és Lente Gáborral	2
VEGYIPAR- ÉS KÉMIATÖRTÉNET	
Kovács Lajos: Russell Marker. Első rész	7
SÉTÁK A TUDOMÁNY KÖRÜL	
Lente Gábor, Szabó Rebeka: Gyalogos tudomány az Alpok árnyékában	12
ÉVFORDULÓNAPTÁR, 2024	
Próder István: Magyar vonatkozású kémia- és vegyipartörténeti évfordulók	15
VEGYÉSZLETEK	
Lente Gábor rovata	24
A HÓNAP KÉMIAI PUBLIKÁCIÓJA	26
EGYESÜLETI ÉLET	27
MEGEMLÉKEZÉS	
In memoriam Dr. Simay Antal	28
A HÓNAP HÍREI	29